

राष्ट्रीय वित्त आयोग

(National Finance Commission)

भाग - 12

कलम - 280 व 281

- * स्वीकार - इंग्लंड
- * स्थापना - 1951
- * कार्यालय - दिल्ली
- * मंत्रालय - वित्त मंत्रालय
- * ले अध्यक्ष - के. सी. नयोगी
- * सहाय्ये अध्यक्ष - एन. के. सिंग
- * अर्धन्यायीक आयोग

स्थना →

बहुसदस्यीय आयोग → 9 अध्यक्ष
8 सदस्य } 5

- * पात्रता (NFC act 1951)
- * अध्यक्ष = प्रशासकीय क्षेत्रील 10 वर्षीया अनुभव
- * सदस्य = 1) उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीशाची पात्रता
2) वित्त व लेखाबाबत ज्ञान असणारा
3) वित्त व प्रशासनाबाबत ज्ञान असणारा
4) अर्थतज्ज्ञ

* नेमणूक → राष्ट्रपती (PM च्या सल्ल्याने)

* राजीनामा → राष्ट्रपती

* बडतर्फ → राष्ट्रपती

* कार्यकाल → 10 डि. वर्षे

* अध्यक्ष पुर्ननियुक्तीस नस पात्र नसलात. पण सदस्य पुर्ननियुक्तीस पात्र असतात.

* वेतन व भत्ते → राष्ट्रपती ठरवतात

2,50,000/-
केंद्राच्या संचित निधीतून दिला जातो.

* कलम व तरतुदी →

* 280 - राष्ट्रपती प्रत्येक 5 वर्षासाठी NRC ची स्थापना करतील. तसेच अध्यक्ष व सदस्यांची - 5 वर्षाकरिता नेमणूक करतील.

* 281 - राष्ट्रपती संदर्भित करतील अशा विल्ल बाबी संदर्भित काय कृती केली याबाबत संसदेला कळवतील.

कार्ये →

- 1) केंद्र व राज्य यांच्यातील महसूल विषयक अधिकाराची विभागणी करणे
- 2) राष्ट्रपती संदर्भित करतील अशा आर्थिक बाबीबाबत सल्ला देणे
- 3) GST ची तल्ले ठरवून देणे.
- 4) भारताच्या संचित निधीत जमा करावयाच्या निधीबाबत तल्ले ठरवून देणे.
- 5) भारतातील मागास शंज्यांच्या विकासासाठी विशेष आर्थिक तरतुद करणे.
- 6) भारताच्या आकस्मिन निधीबाबत नियम ठरवून देणे
- 7) भारताच्या विकासासाठी 5 वर्षांचा आर्थिक आराखडा करून देणे